

”Jeg har fået øjnene op for mig selv”

Opsamlende rapport på aktionslæringsforløb #2, september 2022

Projekt Peers som Recoveryguider og Fra Tavs Viden til Tydelighed i Samarbejdet

Resumé

Denne rapport beskriver erfaringer og læring indsamlet under et aktionslæringsforløb, hvor 20 peer-medarbejdere fra regioner og kommuner i hele landet afprøvede mødeforberedelsesarket *personlige statements* som en ny recoveryorienteret praksis i samarbejde med de brugere, de arbejder med i behandlings- og socialpsykiatrien.

Afprøvningen af *personlige statements* byggede videre på et tidligere aktionslæringsforløb, hvor det blev gjort klart, at brugere efterspørger en metode til at beskrive sig selv ud fra et ressourcefokus, når de skal til møde.

Rapporten omhandler derfor brugeres erfaringer med at benytte *personlige statements* som mødeforberedelse, efter de har udfyldt arket i samarbejde med peer-medarbejdere. Aktionen har vist, at der er et stort behov for at styrke brugere i deres møde med systemet, hvis samarbejdet skal lykkes, og at *personlige statements* har indflydelse på vigtige elementer i at kunne præsentere sig selv som et menneske frem for et problem, formidle hvad man har brug for hjælp til, samt invitere andre til at hjælpe en på ens egne præmisser.

Derudover var læringen fra aktionen, at samarbejdet mellem peer-medarbejder og bruger skaber et specielt frirum, der giver brugeren særligt gode forudsætninger for at udfylde *personlige statements*. Ligeledes kan arbejdet med *personlige statements* give peer-medarbejderen en legitimitet over for fagprofessionelle kollegaer. Dog har aktionen også vist, at der fortsat er udfordringer med implementeringen af *personlige statements*. Sidst i rapporten præsenteres rammerne for et nyt kursus til brugere, peers og medarbejdere, der skal imødekomme disse udfordringer.

Ordforklaring: brugere og peer-medarbejdere

Med 'brugere' menes alle, der aktuelt modtager støtte fra den regionale behandlingspsykiatri og/eller socialpsykiatrien.

Med 'peer-medarbejdere' menes også recovery-mentorer.

Indhold

1. Indledning	2
2. Formål med aktionslæringsforløb 2	4
3. Datagrundlag og metode	5
4. Om personlige statements	6
5. Behovet for mødeforberedelse – fra et bruger- og peer-perspektiv	10
6. Brugere og peer-medarbejders erfaringer med <i>personlige statements</i> i praksis	13
7. Implementering fremover: et kursus der styrker samarbejdet	19
8. Konklusion	21

1. Indledning

I løbet af de seneste år er der i de offentlige velfærdssystemer kommet et øget fokus på at sætte brugerens perspektiver og behov i centrum i psykiatriske og sociale behandlingsforløb og støtteindsatser. Det ses både i social- og behandlingspsykiatrien, hvor der i højere grad end tidligere lægges vægt på at inddrage brugernes personlige mål og perspektiver bl.a. med VUM 2.0 (Region Hovedstadens Psykiatri 2019, Socialstyrelsen 2021). Det nye fokus afspejler grundprincipperne i recovery-orienteret rehabilitering, hvor personcentrering og brugerinddragelse er en gennemgående faktor for at arbejde med recovery og i sidste ende lykkes med at støtte mennesker til at kunne leve et meningsfuldt hverdagsliv (Armstrong & Steffen 2009, Dumont et al. 2005, Mancini & Finnerty 2005). Kravene om et højere niveau af inddragelse medfører imidlertid samtidig en større forventning til brugernes ansvar i egen behandling og støtte. Brugere får en ny rolle i samarbejdet med de offentlige systemer, som kræver, at de i højere grad end før er forberedt på at formidle, hvem de er, og hvad de har brug for støtte til, hvis de vil være sikre på, at den behandling og støtte, de modtager, er relevant for dem i deres situation (Fotaki 2011). Det er et ansvar, der kan være vanskeligt at tage på sig, når man står midt i en krise, eller hvis man gennem længere perioder har været klientgjort i offentlige systemer, som ikke har haft blik for det enkelte menneskes ønsker og mål (Peer-Partnerskabet 2021). Så hvordan sikrer man, at ønsket om recovery-orienterede indsatser med brugeren i centrum lykkes med brugerinddragelse på brugerens egne præmisser? Og hvordan kan peer-medarbejdere konkret bidrage til, at dette sker?

Med baggrund i et halvt års aktionslæringsforløb kommer denne rapport med et bud på, hvordan man gennem lavpraktisk mødeforberedelse og i samarbejde med peers kan styrke brugere i den ansvarliggjorte position i samarbejdet med de systemer, de indgår i. Rapporten samler op på den viden og erfaringer, der er blevet indsamlet i projekt Peers som Recoveryguider under aktionslæringsforløb 2 fra januar-juni 2022, hvor mødeforberedelsesværktøjet *personlige statements* blev afprøvet af peers fra regioner og kommuner i hele landet. Rapporten vil fokusere på, hvilket behov brugere oplever for mødeforberedelse, samt hvilket udbytte de kan få af at benytte *personlige statements*. Derudover beskriver rapporten, hvilken rolle peers har i at skabe rammerne for mødeforberedelse med brugerne, samt hvilken position dette sætter peers i overfor deres arbejdsplads og kollegaer. Til slut vil rapporten beskrive, hvilke implementeringsudfordringer der er opstået i afprøvningen af *personlige statements*, samt beskrive rammerne for et nyudviklet kursusforløb om personlig recovery og *personlige statements*, der skal imødekomme disse udfordringer.

Den afprøvede tilgang: Personlige statements

I aktionslæringsforløbet er afprøvet en tilpasset version af Patricia Deegan's 'power statements'.

Strukturen for *personlige statements* er:

At præsentere sig selv som en person
(og ikke en sygdom, problem eller lign.)

Sige hvad der er vigtigt for en selv

Fortælle hvad man ønsker hjælp til
fra indsatsen/andre

For at man kan... (hvad skal støtten gøre muligt
og er der noget støtten ikke må gøre umuligt)

Læs mere om
*personlige
statements*
under afsnit 4

Læring fra aktionslæringsforløb 1

Udover viden fra aktionslæringsforløb 2 bygger rapporten også på viden, der blev indsamlet under aktionslæringsforløb 1 fra februar til maj 2021.

Aktionslæringsforløb 1 skabte læring om, at særligt brugerne af *personlige statements* efterlyste, at samarbejdet med indsatserne (også) har et styrkefokus, der lader brugernes ressourcer og positive sider spille en rolle i samarbejdet og dialogerne om deres situation. Specifikt efterlyste de et skriftligt mødeforberedelsesredskab. Samtidig viste aktionslæringsforløb 1, at peer-medarbejdernes rolle i forhold til den konkrete planlægning af det enkelte forløb ofte ikke er tydeligt defineret. Dette kan skabe en uklarhed om betydningen af de samtaler, peer-medarbejdere har med patienterne.

Læring fra aktionslæringsforløb 2

Med afsæt i aktionslæringsforløb 1 undersøgte peers i aktionslæringsforløb 2 *personlige statements* som et specifikt værktøj til mødeforberedelse med styrkefokus for brugeren. Derudover blev der i aktionslæringsforløb 2 undersøgt, hvilken rolle peer-medarbejdere kan have i at støtte brugerne i deres mødeforberedelse, og om denne rolle kan styrke peer-medarbejderens position på arbejdspladsen.

Aktionslæringsforløb 2 kørte fra februar til juni 2022 og involverede 20 peer-medarbejdere fra fire regioner og fire kommuner fordelt over hele landet. De 20 peers afprøvede *personlige statements* som et værktøj i deres daglige opgaver i samarbejde med borgere og patienter i sociale og psykiatriske tilbud.

Undervejs og efter aktionslæringsforløbet er der indsamlet viden og erfaringer fra peers og brugere af *personlige statements* gennem spørgeskema, interviews og læringsgrupper. Den indsamlede viden underbygger erfaringerne fra aktionslæringsforløb 1 og understreger vigtigheden af at give mennesker, der er i kontakt med offentlige indsatser, en mulighed for at forberede sig på møder med systemet. Derudover peger den på, at *personlige statements* er en relativt let tilgængelig metode til at forberede sig inden møder, især hvis denne forberedelse sker i sparring med en peer-medarbejder. Ligeledes viser tilbagemeldingerne fra deltagende peers i aktionslæringsforløb 2, at *personlige statements* kan give en legitimitet i deres arbejde med brugerens personlige mål og drømme. Dog viser tilbagemeldingerne også, at det kan være udfordrende at opnå et samarbejde med kollegaer om at prioritere og inddrage *personlige statements*.

Der har under aktionslæringsforløb 2 ikke været fokus på fagprofessionelle og lederes erfaringer med at indgå i samarbejde med peers og brugere om at benytte *personlige statements*. Rapporten vil derfor ikke beskrive det tværgående samarbejde set fra den fagprofessionelle indsats' perspektiv.

Personlige statements har under begge aktionslæringsforløb vist sig at være et håndgribeligt værktøj for brugerne, der kan give dem en stemme i velfærdssystemer, der i højere grad end før ønsker at dele ansvaret med den enkelte om deres behandling og støtte. Samtidig er det en konkret metode, der kan underbygge de kompetencer, man som peer kan opleve er svære at formidle til kollegaer og ledere. Der er dog stadig udfordringer med, hvordan værktøjet konkret implementeres i hverdagen. Et bud på en løsning er et opkvalificerende kursus, hvor bruger, peer og fagperson kan få et fælles sprog og forståelse for, hvordan man kan opbygge et stærkt, recovery-orienteret samarbejde ved at benytte *personlige statements*.

Hvem står bag

Aktionslæringsforløbene og denne rapport er gennemført i et samarbejde mellem Peer-Partnerskabet, Region Hovedstadens Psykiatri, Region Sjælland, Københavns Kommune og Peer-Netværket Danmark som en del af projekterne '*Peers som Recoveryguider*' og '*Fra Tavs Viden til Tydelighed i Samarbejdet*'. Projektet er støttet af TrygFonden og Sundhedsstyrelsen.

For mere om samarbejdet og projekterne, se sidst i rapporten.

2. Formål med aktionslæringsforløb 2

Under aktionslæringsforløb 1 stod det klart, at selve *mødet* mellem bruger og system er en afgørende drivkraft i samarbejdet om den behandling og støtte, der skal bringe én tilbage til en meningsfuld hverdag. Det kan bl.a. være mødet med behandler, socialrådgiver eller jobkonsulent, som alle har en indflydelse på, hvilke økonomiske, sociale og sundhedsmæssige rammer du har at leve dit liv inden for. Det er ligeledes til de konkrete møder, at man som bruger kan blive mødt med en forventning og invitation til at inddrage sine egne præferencer, ønsker og behov.

Efter læringen fra aktionslæringsforløb 1, hvor vigtigheden af *mødet* i samarbejdet mellem bruger og indsats blev tydelig, har formålet med aktionslæringsforløb 2 derfor været:

- At undersøge, hvordan peers kan introducere og vejlede brugere i at udarbejde *personlige statements* som brugerens eget mødeforberedelsesredskab, til de formål/møder brugeren finder væsentlige.
 - At undersøge, hvordan *personlige statements* kan introduceres til første møde mellem bruger og peer-medarbejder
 - At undersøge, hvilken forskel det gør for brugere og peer-medarbejdere at arbejde med *personlige statements* som mødeforberedelsesredskab
-

3. Datagrundlag og metode

Under aktionslæringsforløb 2 afprøvede 20 peers fra fire regioner og fire kommuner mødeforberedelsesværktøjet *personlige statements* i deres daglige arbejde fra januar-juni 2022. I alt blev der udfyldt over 70 *personlige statements* med borgere og patienter i social- og behandlingspsykiatrien.

Datagrundlag for rapport:

Der blev undervejs og efter aktionslæringsforløbet indsamlet viden gennem en spørgeskemaundersøgelse, interviews, læringsgrupper og en afslutningsworkshop. I alt deltog:

- 23 brugere af *personlige statements* i spørgeskemaundersøgelsen
- 5 brugere af *personlige statements* deltog i interviews
- 7 peer-medarbejdere deltog i individuelle og fokusgruppeinterviews
- 15 peers deltog på skift i læringsgrupper
- 30 peers, brugere og fagpersoner deltog i afslutningsworkshop

Spørgeskemaundersøgelsen er efter afslutning blevet analyseret af Det Sociale Netværks analyseafdeling. Alle interviews er blevet optaget, og der er taget noter. Derudover er der til læringsgrupper og til afslutningsworkshop blevet taget noter. Alt indsamlet empiri er efterfølgende blevet tematiseret i sammenhold med konklusionerne fra spørgeskemaanalysen.

Besvarelserne fra spørgeskemaundersøgelsen blev indsamlet via *personlige statements*-arket, hvorpå en QR-kode ledte brugerne til det online spørgeskema. Besvarelserne er jævnt fordelt over borgere og patienter i kommuner og regioner.

De interviewede brugere af *personlige statements* kom hovedsageligt fra kommunale tilbud, men størstedelen havde også erfaring fra behandlingspsykiatrien. Interviewpersonerne meldte sig frivilligt til interview via deres spørgeskemabesvarelser. Som tak modtog de et gavekort på 250 kr. til dagligvarer.

De interviewede peers var hovedsageligt regionalt ansat. Seks peers blev interviewet fordelt på to fokusgrupper. Én peer blev interviewet alene.

Læringsgrupperne blev afholdt en gang om måneden online. Emnerne til læringsgrupperne blev besluttet fra gang til gang af de deltagende peers. Deltagerne til læringsgrupperne var ligeledes skiftende fra gang til gang og var jævnt fordelt over peers ansat i regioner og kommuner.

Til afslutningsworkshoppen udarbejdede peers, brugere og fagfolk, med udgangspunkt i erfaringer fra aktionslæringsforløb 2, konkrete bud på, hvad et kursusforløb om at styrke brugerne gennem *personlige statements* skulle indeholde.

Sådan blev aktionen gennemført:

De 20 peer-medarbejdere meldte sig frivilligt til aktionen. Ud af de 20 var syv af deltagerne også med i aktionslæringsforløb 1, 13 var nye deltagere. Alle peers havde i forvejen fået godkendt deres deltagelse af nærmeste leder. Det øvrige personale havde ikke specifikke, aktive roller i aktionen. Det var således op til hver enkelt peer-medarbejder at finde ud af, hvordan *personlige statements* kunne fungere i deres kontekst.

Instruktionerne i at gennemføre aktionen bestod af en vejledning, der byggede videre på læring fra aktionslæringsforløb 1 og beskrev formål og den praktiske brug af *personlige statements*. Der blev opfordret til at lave *personlige statements* forud for afgørende møder, fx med egen læge, psykiater eller andet, men arket kan også anvendes i mange andre sammenhænge. Derudover har peer-medarbejderne løbende været i kontakt med projektkoordinator.

Peer-medarbejderne har præsenteret brugerne for muligheden for at lave *personlige statements*, når der har været en meningsfuld anledning. Det har varieret, om dette har været tidligt eller senere i kontakten til brugerne. De deltagende peers har i forskellig grad løbende forsøgt at samarbejde med kollegaer om at henvise til at lave *personlige statements*, men i praksis har der stort set ikke været andre end peer-medarbejdere involveret i at invitere brugerne til at arbejde med at lave *personlige statements*.

4. Om personlige statements

Arbejds papiret '*personlige statements*' er et A4-ark, der i aktionen er blevet udleveret til brugerne og udfyldt i samarbejde med en peer-medarbejder.

Personlige statements har følgende struktur:

- Sådan vil jeg introducere mig selv
- Det er vigtigt for mig at,...
- Jeg vil gerne have hjælp til
- Så jeg kan ...

Arket er under aktionslæringsforløb 2 blevet tilpasset i form efter ønske fra brugere og peers. Fx er der blevet lavet et hæfte med en side til hvert enkelt tema. Der er ikke blevet lavet om på arkets indhold. Der er et tomt arbejdsark, der viser det oprindelige *personlige statement*, sidst i rapporten.

Personlige statements skal bidrage til, at brugere har mulighed for at forberede sig inden møder i de systemer, de er i kontakt med. Arket er designet til at støtte den enkelte i med egne ord at beskrive sig selv, og hvad der er vigtigt, så dette synliggøres både for dem selv og for andre og styrker grundlaget for et relevant samarbejde om den behandling eller støtte, brugeren får tilbudt. Således er arket også en invitation til, at indsatsen kan bidrage med faglig viden, så der kan træffes fælles beslutninger om, hvad der skal iværksættes.

Intentionen er, at *personlige statements* inviterer til et samarbejde om løsning af de vanskeligheder, som brugerne finder væsentlige, og som skaber værdi i brugerens hverdag. Dertil er håbet, at strukturen i

personlige statements understøtter, at brugeren fastholder sin egen forståelse af sin situation og har mulighed for at agere i samarbejdet.

Personlige statements er brugerens eget ark, som de kan benytte på den måde, de ønsker.

Eksempel på et udfyldt *personligt statement*:

Johans personlige statement

Johan er en 35-årig mand, der ifm. sit jobtræningsforløb har udfyldt et *personligt statement* med en tilknyttet peer-medarbejder. Johan beskrev, at han bruger sit *personlige statement* til at huske sig selv på, hvor han er på vej hen i livet:

"Det var rart at få skrevet sine personlige statements ned, så man har dem at kigge på, hvis man har en dårlig dag. Så kan jeg kigge på papiret og se, hvad jeg gerne vil. Så jeg kan kigge på, hvad jeg arbejder hen imod."

Sådan introducerer jeg mig selv:

Chill, kreativ, introvert, gamer, læser,
samarbejdsvillig, omsorgsfuld
Organisering
Planlægning

Jeg er

Det er vigtigt for mig at:

at have gode mennesker omkring mig
En sød støtte
at komme ud af systemet, kørekort
Økonomi her,

Jeg vil gerne have hjælp til:

Komme ud af døren, det er ikke farligt
at det er okay at fejle

Kan vi?

Så jeg kan:

komme ud af systemet og få et deltidsjob

Det er mit liv
det handler om

Sådan introducerer jeg mig selv:

Chill, kreativ, introvert, gamer, læser, samarbejdsvillig, omsorgsfuld, organisering og planlægning

Det er vigtigt for mig at:

At have gode mennesker omkring mig. En sød støtte. At komme ud af systemet. Kørekort.

Jeg vil gerne have hjælp til:

Komme ud af døren. Det er ikke farligt. Det er okay at fejle.

Så jeg kan:

Komme ud af systemet og få et deltidsjob.

Metoder til at benytte *personlige statements*

Fordi *personlige statements* er brugerens eget personlige ark, er der er ikke én rigtig eller forkert måde at benytte arket på. Under aktionen afprøvede de deltagende peers arket i mange forskellige situationer og benyttede derfor også forskellige metoder til at introducere og udfylde arket sammen med brugerne. Deres erfaringer viste, at arket:

- Med succes kan introduceres på alle tidspunkter i et forløb, dvs. både til 1., 2., 3. møde osv. Det vigtigste er, at det bliver gjort i samarbejde med brugeren, så det ikke fremstår som 'endnu et skema', der bliver påduttet den enkelte.
- Ikke behøver at blive gennemgået fra ende til anden. Ofte kan det være lettest for brugeren at besvare et af de senere punkter, før de besvarer den første del, hvor de skal introducere sig selv, hvilke mange brugere fandt mest vanskeligt. Ved at starte et andet sted på arket, kan man åbne op for samtaler, der kan underbygge, hvordan man besvarer del et.
- Kan bruges både som skriftligt ark og som talepapir, hvor punkterne på arket fungerer som udgangspunkt for en samtale, hvis det virker kunstigt at have et skema fremme. Flere peers brugte til at starte med arket som et talepapir og introducerede herefter muligheden for at skrive ned, hvad de havde talt med brugeren om.
- Kan introduceres ikke kun til brugere, der skal til møder, men bruges også til at understøtte andre samtaler og forløb med brugerne.
- Kan have svært ved at stå alene. Der er behov for at sparre med brugeren undervejs, når vedkommende skal udfylde *personlige statements*.

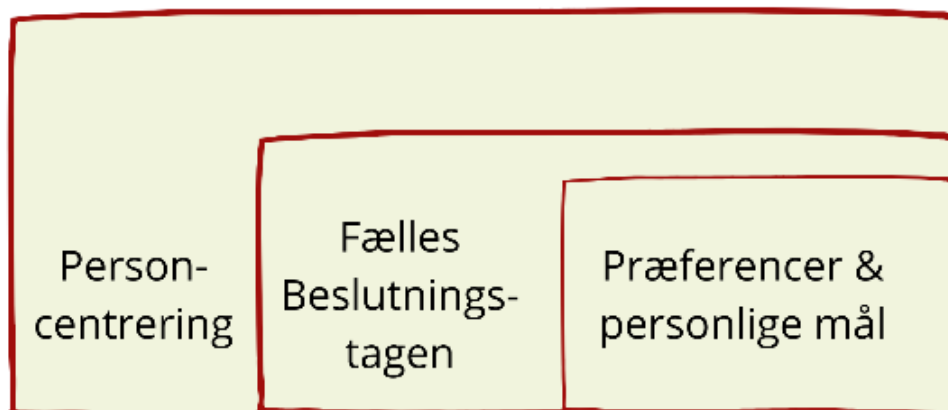

"I starten gik der mange samtaler, inden jeg introducerede arket, men når man har lavet det i længere og længere tid, kan jeg bedre læse folk, og det er mindre utrygt, hvornår man skal gøre det. Jeg har haft to samtaler, hvor jeg har introduceret arket allerede ved 1. eller 2. møde. Hvis vi ikke har vidst, hvor vi skal starte, så er det godt at bruge personlige statements fra starten."

- Peer

Metodefelt

Metodisk hører *personlige statements* under feltet Fælles Beslutningstagen, mere specifikt under den del, der vedrører præferencer og personlige mål. Præferencer handler om brugernes ønsker til støtte og behandling. Fælles beslutninger er centralt for en personcentreret tilgang.

De fire grundprincipper for fælles beslutningstagning:

- Både bruger og indsats skal være aktivt involveret i beslutningstagningen.
- Begge parter skal dele deres viden.
- Begge parter skal dele deres præferencer.
- Parterne skal nå til enighed.

Baggrunden for arbejdsarket

Personlige statements er inspireret af Patricia Deegans '*power statements*', som er et arbejdsark til fælles beslutningstagen i forhold til medicinsk behandling.

Forskningsinterviews, der er gennemført for Peer-Partnerskabet i 2020, viste, at navnet '*power statements*' ikke fungerede for brugerne, der havde svært ved at koble ordlyden til dem selv. Samtidig viste pilotafrøvnninger, at brugere havde vanskeligt ved at anvende den fremgangsmåde, Deegan foreslår.

Det anvendte arbejdsark for *personlige statements* er udviklet af Peer-Partnerskabet og indgår i et randomiseret forsøg i Peer-Partnerskabets projekt Håb og selvbestemmelse i hverdagslivet.

5. Behovet for mødeforberedelse – fra et bruger- og peer-perspektiv

Aktionslæringsforløb 2 havde under sin afprøvning af *personlige statements* særligt fokus på mødets betydning for samarbejdet mellem bruger og system, og hvordan *personlige statements* kunne bidrage til at forberede og styrke brugere af arket inden disse møder. Den indsamlede data under aktionen viste, at der er et stort behov hos den enkelte bruger for at forberede sig inden møder, lige meget hvor tæt og godt et samarbejde de havde med de medarbejdere og indsatser, de skulle mødes med, fordi der var en tydelig ulighed i magt, sprog og mulighed for at forberede sig. Mødeforberedelse er derfor en vigtig forudsætning for at lykkes med et relevant og ligeværdigt samarbejde mellem individ og system.

Brugernes behov for mødeforberedelse

”Jeg har altid haft lidt angst omkring at gå til møder. Fx om jeg risikerer at blive sanktioneret eller sendt ud i noget, jeg ikke vil. Jeg forbereder mig altid inden et møde, og det er aldrig lige så slemt til mødet, som jeg frygter” - Bruger af *personlige statements*

Som ovenstående citat viser, fremstod der en dobbelthed blandt brugerne af *personlige statements* i at gå til møder med deres behandlere, rådgivere m.m. På den ene side var det meget forskelligt, hvorvidt brugerne havde det decideret svært ved at deltage i møder, men på den anden side tilbagemeldte over halvdelen af brugerne, at de fandt det værdifuldt at udfylde *personlige statements* inden et møde, og at de ønskede at benytte *personlige statements* til et konkret møde. Selv når det ikke opleves som svært at gå til møde, kan der altså være et behov for mødeforberedelse, fordi der er en bevidsthed om, at det ikke er neutralt at gå til møde. Døbeltheden i ikke nødvendigvis at have det svært til selve mødet, men stadig have behov for at forberede sig, understreges i citatet. Her fortæller brugeren, at hun har angst, inden hun skal gå til møder, fordi hun er bevidst om den ulige magt, der er til stede, hvor en medarbejder har retten til at sanktionere hende eller sende hende ”ud i noget”, hun ikke vil. Denne angst fylder i hende, selvom hun oplever, at møder ikke er lige så slemme, som hun er bange for.

Det ulige magtforhold var ikke den eneste begrundelse, brugerne havde for, hvorfor det var nødvendigt at forberede sig inden møder. Der blev blandt brugerne særligt beskrevet følgende problematikker i mødet og samarbejdet med de offentlige velfærdsindsatser:

- Man føler sig ikke lyttet til eller taget alvorligt, og man stopper derfor med at forsøge at formidle, hvad man gerne vil sige.
- Det er ens eget ansvar at formidle, hvordan man har det, og hvad man har brug for. Det kan ikke ses udefra. Behandling og støtte bliver derfor ofte et skøn, hvis man ikke kan forklare sin situation tydeligt nok.
- Der mangler et fælles sprog i samarbejdet, som ikke kun er fagligt og på medarbejdernes præmisser.

- Man står alene med at gå til møder om sit eget liv og derfor også den frygt og bekymring, der følger med for fx sanktioner eller ændring i behandling/støtte.
- Megen støtte og behandling er ikke relevant, fordi man ikke har haft reel medindflydelse og inddragelse og derfor ikke kan se en mening med det, man bliver visiteret til eller tildelt.

De forskellige behov for mødeforberedelse gjorde sig ikke nødvendigvis gældende hos alle brugerne, men var tydelige på kryds og tværs hos den enkelte. Fælles var oplevelsen af, at møder ikke er en neutral situation at gå ind til, og det er forbundet med mange tanker og bekymringer, der ofte bunder i tidligere dårlige erfaringer, og som i værste fald kan have en indflydelse på, hvor relevant behandling eller støtte man i sidste ende får.

"Jeg har tit oplevet, at jeg blev snakket hen over hovedet, fordi jeg ikke selv kunne kommunikere ud rigtigt, hvordan jeg gerne vil have det og ønskede det. De bruger et sprog, jeg ikke selv forstår. Det er fagudtryk. Når jeg er kommet hjem igen, er jeg forvirret og føler mig langt nede. Så gør jeg bare, som der bliver sagt" - Bruger af personlige statements

"Jeg har haft svært ved at gå til møder. Jeg har ikke kunnet sige fra og har givet efter for andres idéer, også selvom jeg selv syntes, det var en dårlig idé. Jeg følte, at hvis jeg sagde, hvad jeg virkelig havde behov for, blev der ikke lyttet. Det blev bare fejet hen"

– Bruger af personlige statements

Hvordan peer-medarbejdere oplever behovet for mødeforberedelse

Behovet for mødeforberedelse var ikke kun tydeligt blandt brugerne af arket. De deltagende peers i aktionen var alle meget bevidst om, hvilke konsekvenser uhensigtsmæssige møder kunne bære med sig. Som tidligere brugere af tilbud i både social- og behandlingspsykiatrien har peers en unik position til at se behovet for mødeforberedelse fra både bruger og systems side.

De deltagende peers havde alle erfaring med at arbejde med brugere, som havde dårlige oplevelser med at gå til møde og ikke følte, at de fik den relevante behandling eller støtte – lige meget hvor god en relation, der var til den pågældende medarbejder eller indsats. De pegede særligt på den skæve fordeling i muligheden for mødeforberedelse, hvor deres kollegaer ofte har en god fornemmelse af, hvordan et møde skulle forløbe, hvad dagsorden skulle være, og havde mulighed for at sparre med andre kollegaer inden et møde, sidder brugere alene med deres tanker om mødet og kan være i tvivl om, hvorfor de overhovedet er blevet indkaldt. En peer beskrev det således:

”Hvis vi ikke mødeforbereder, bliver behandlingen på systemets betingelser, ikke på det enkelte menneskes” – Peer-medarbejder

Samtidig havde de deltagende peers også erfaring med den frustration, der kunne opstå hos deres kollegaer, hvis de ikke oplevede brugere som værende engagerede eller klare i sproget til møder. En peer fortalte:

”Det skaber frustration hos personalet og ses som patientens fejl, hvis patienten ikke kan udtrykke, hvad de vil. Det ses som om, at patienten ikke tager ansvar” – Peer-medarbejder

Peer-medarbejderne kunne derfor se et behov for mødeforberedelse fra både brugerne og medarbejdernes perspektiv.

Både brugere og peers italesatte under aktionslæringsforløb 2 behovet for mødeforberedelse, men behovet bestod ikke kun i én enkelt ting. I stedet fremstod mange komplekse udfordringer i mødet mellem bruger og system, som et mødeforberedelsesværktøj skulle kunne imødekomme. I næste afsnit beskrives erfaringerne med, hvorvidt og hvordan benyttelsen af *personlige statements* imødekommer behovet for mødeforberedelse.

6. Brugere og peer-medarbejders erfaringer med *personlige statements* i praksis

Et andet fokus under aktionslæringsforløb 2 var, hvorvidt *personlige statements* kunne imødekomme behovet for mødeforberedelse blandt brugerne, samtidig med at det satte tydeligere rammer for peer-medarbejdernes opgaver og samarbejde med brugerne for dermed også at styrke peer-medarbejdernes position på deres respektive arbejdspladser. Erfaringer fra aktionen viser, at benyttelsen af *personlige statements* er virkningsfuldt på flere parametre, men ikke kun som et mødeforberedelsesværktøj, da det er værdifuldt på flere måder at kunne se sig selv med nye, positive øjne. Derudover viste erfaringer fra aktionen, at *personlige statements* har potentiale til at legitimere peer-medarbejders position på arbejdspladsen, selvom der også var udfordringer med at implementere arket.

Brugernes udbytte af *personlige statements*

Under aktionen introducerede peer-medarbejderne *personlige statements* som et værktøj til mødeforberedelse. Som beskrevet i afsnit 5, tilkendegav over halvdelen af brugerne, at de fandt det værdifuldt at udfylde *personlige statements* og ønskede at benytte arket til et konkret møde. Det var dog ikke kun dette, arket i sidste ende blev brugt til.

Særligt tre ting gik igen som et udbytte for brugerne af *personlige statements*, og alle tre tematikker er interessante at se i kontekst af mødeforberedelse, men også i en mere generel recovery-kontekst:

- Brugerne fik nye perspektiver på at beskrive dem selv positivt:

Over halvdelen af de adspurgte brugere angav, at de efter at have udfyldt *personlige statements* vidste, hvordan de skulle præsentere sig selv som et menneske frem for et problem eller en diagnose. Dette blev særligt uddybet i de kvalitative besvarelser, hvor brugerne beskrev, hvor betydningsfuldt det var for dem at se sig selv med positive øjne og få ændret en negativ forestilling om sig selv. Fx sagde en bruger:

”Jeg fik vendt de negative (vrang)forestillinger, jeg har om mig selv, til noget positivt. Jeg fik set mig selv på en helt ny og frisk måde. Jeg fik gravet lidt ned i lagene og fandt noget, der beskrev mig på en mere konstruktiv måde fremfor den destruktive udgave.” - Bruger af *personlige statements*

- Brugerne havde lettere ved at sætte ord på, hvad de ønskede for dem selv:

Halvdelen af de adspurgte brugere angav, at de havde lettere ved at forklare, hvilken forandring de ønskede i deres eget liv. En bruger sagde fx:

”Det vigtigste er, at nu er jeg mere bevidst om, hvad det er, jeg har brug for hjælp til, og hvad jeg har svært ved. Den indsigt i, hvad man har svært ved, er vigtig at have med videre.” - Bruger af *personlige statements*

- Brugerne havde lettere ved at invitere andre til at hjælpe dem på deres egne præmisser:

Over halvdelen af de adspurgte brugere angav, at de havde fået idéer til, hvordan de kan invitere andre til at hjælpe dem med deres problemer. Dette blev bakket op i et interview med en bruger, der sagde:

”At udfylde personlige statements har gjort, at jeg er blevet lidt mere klar over, hvad det er jeg gerne vil, og turde at sige det højt. Jeg har fået øjnene op for mig selv. Det er mig, der er i fokus. Jeg har turdet at åbne mig og sige, jeg vil have det sådan og sådan” - Bruger af *personlige statements*

Selvom størstedelen af brugerne tilkendegav et eller flere positive resultater ved at udfylde *personlige statements*, blev der under aktionen kun indsamlet få beskrivelser af at bruge *personlige statements* til reelle møder, da brugerne ofte meldte sig til interviews og udfyldte spørgeskema umiddelbart efter, de havde udfyldt deres *personlige statement* og derfor ikke havde erfaringer fra et konkret møde endnu. De erfaringer, der blev indsamlet om at gå til møde, var dog positive:

- Én bruger fik ændret vilkårene for sit frivillige engagement på vedkommendes bosted
- Én bruger fik efter lang tids ønske bevilliget orlov fra sin uddannelse
- Én bruger anvendte *personlige statements* til at søge job og fik to jobtilbud

På trods af de manglende erfaringer med at bruge *personlige statements* til reelle møder indikerer den indsamlede viden, at brugerne både har behov for mødeforberedelse, intention om at benytte *personlige statements* til møder samt har et udbytte på parametre, der spiller ind i mødesituationer – at introducere sig selv positivt, at vide, hvad man gerne vil, og at vide, hvordan man beder om hjælp til det, man gerne vil.

Det er interessant, at de tre parametre, hvor *personlige statements* særligt gør en forskel, ikke nødvendigvis skal ses i forbindelse med mødeforberedelse. Til gengæld var en erfaring fra aktionslæringen, at *personlige statements* også havde indflydelse på en mere almen styrkelse af brugeren. Fx siger en bruger:

”At blive bekendt med mine ressourcer har hjulpet mig så meget med at komme videre. Denne opskrift kan bruges til alt i min besværlige hverdag”
- Bruger af *personlige statements*

Muligheden for at få et nyt blik på egne ressourcer, som over halvdelen af brugerne af *personlige statements* tilkendegav, at de oplevede, har i denne brugers tilfælde altså givet et generelt løft i hverdagen.

Det styrkefokus, *personlige statements* kan medføre, samt at få nye muligheder for at formidle, hvad man har brug for hjælp til, kan være interessant at se i en bredere kontekst for recovery, herunder CHIME. CHIME er en ramme til at forstå og arbejde med personlig recovery. En del af CHIME-rammen er, at det er vigtigt for den enkelte at have en positiv identitetsfølelse og følelse af empowerment, hvis man skal komme sig over psykiske lidelser (Leamy et al. 2011). Når brugerne af *personlige statements* derfor fortæller og tilkendegiver, at de har fået et nyt blik på sig selv som ressourcestærke, samt at de bedre kan fortælle, hvad de har brug for, og arbejde sammen med andre om dette, kan det tyde på, at *personlige statements* kan styrke brugerne i andre sammenhænge af deres recoveryproces og ikke kun i mødesituationer. Dog vil det kræve yderligere undersøgelser for at underbygge dette.

Men som en af de deltagende peers fra aktionslæringsforløbet sagde det:

”Personlige statements er et værktøj til at arbejde med CHIME”

- Peer-medarbejder

Samarbejdet mellem peer og bruger

I afprøvningen af *personlige statements* var et kerneelement, at brugerne havde mulighed for at sparre med en peer-medarbejder før/under/efter de udfyldte arket. Selvom det er ligeligt fordelt blandt brugerne, hvorvidt de fandt det svært eller let at tilgå og bruge arket, tilkendegav størstedelen af dem, at det gjorde en positiv forskel for dem, at arket blev præsenteret af en peer-medarbejder. En bruger beskrev sit samarbejde med en peer-medarbejder således:

”Når jeg taler med en peer-medarbejder, virker det bare mere nede på jorden, og man kan bruge samtalen, til hvad man vil. Når det er en sagsbehandler, er det mere ”du skal”, for det siger ”systemet”. Det føles mere selvvalgt med en peer-medarbejder, så man føler sig mere i kontrol over situationen. Det gav mig mere lyst til at udfylde personlige statements, fordi jeg sad over for en, hvor der bare var stille og rolig sparring frem og tilbage” — Bruger af *personlige statements*

Som brugeren beskriver, er der en oplevelse af, at man møder et friere rum i samarbejdet med en peer-medarbejder, hvor man kan *”bruge samtalen, til hvad man vil”*. Der er altså ikke et pres med at skulle passe ind i, hvad systemet forventer af dig. I stedet er der plads til at finde ind til kernen af, hvad der er vigtigt for en selv. Samarbejdet med peer-medarbejdere blev også både af peers og brugere fremhævet som særlig vigtigt i forbindelse med arkets første del *”sådan introducerer jeg mig selv”*. For selvom det særligt var

muligheden for at beskrive sig selv positivt, der blev fremhævet som virkningsfuldt af brugerne af *personlige statements*, var det også det afsnit, som de fleste brugere fandt mest udfordrende at udfylde. En bruger beskrev det således:

”Det var svært at skrive så mange positive ting om mig selv. Jeg har altid haft svært ved at se det positive ved mig selv. Men det var rart at se, at der var en del positive ting.” - Bruger af *personlige statements*

Citatet illustrerer, hvordan brugeren havde svært ved at få vendt det negative syn på sig selv, fordi vedkommende tidligere ikke har været vant til det. Det var netop i situationer, som ovenstående citat beskriver, at brugerne af *personlige statements* berettede om vigtigheden af at have mulighed for at sparre med en peer-medarbejder.

Ligeledes oplevede peer-medarbejderne, at de kunne støtte brugerne til at få vendt de negative forestillinger om sig selv, fordi de står i en position, hvor de ikke behøver have samme fokus på fx diagnoser, som deres fagprofessionelle kollegaer. Som en peer beskrev fra sin dagligdag, hvor kollegaerne var under pres:

”Vi kører med underbemanding, så sygeplejersker laver mange akutte opgaver, så det er det ”vigtige”, der bliver talt om: symptombehandling”

- Peer-medarbejder

Overordnet var tilbagemeldingen, at *personlige statements* ikke kan stå alene uden en sparringspartner, og at det er velfungerende, at denne sparringspartner er en peer-medarbejder. Det er dog ikke ensbetydende med, at andre faggrupper ikke også vil kunne benytte arket, hvilket flere af de deltagende peers også bemærkede, da de havde et ønske om at inddrage deres kollegaer i arbejdet med *personlige statements*. Som ovenstående citat viser, kan der dog i høj grad være strukturelle barrierer, som fx underbemanding, der gør det vanskeligere for andre faggrupper at inddrage *personlige statements*, selvom det ville give mening, at arket blev brugt af andre end peers. For som en bruger af arket pointerede:

”Det vigtigste, da jeg skulle udfylde personlige statements, var, at medarbejderen var åben og aktivt lyttende. Det er personens indstilling til én, der er det afgørende. Det er lige meget, om det er en peer eller en fagperson” - Bruger af *personlige statements*

Når peers bruger *personlige statements* i praksis

Udover at brugerne oplevede en virkning ved at benytte *personlige statements* i samarbejde med peer-medarbejdere, kom der under aktionslæringsforløb 2 også erfaringer med, hvilken virkning det kunne have for peer-medarbejdere at benytte *personlige statements* på deres respektive arbejdspladser. Overordnet var peer-medarbejdernes glade for at benytte *personlige statements* og fik erfaringer med at benytte arket både i korte (fx allerede i første møde) og længere forløb, alt efter hvilke muligheder deres ansættelsesvilkår gav dem,¹ samt hvor meget de havde metoder til at benytte arket under huden.

Peer-medarbejderne pegede særligt på to positive konsekvenser og to udfordringer i deres arbejde ved at benytte *personlige statements*, som alle hang sammen og viste to sider af samme mønt:

- *Legitimering af peer-medarbejderens position vs. at være et recovery ad-on*

Flere af de deltagende peers tilkendegav, at det legitimerede deres arbejde overfor kollegaer at benytte *personlige statements*, fordi det gav en ramme og et sprog for at arbejde med mere flydende begreber som håb, identitet og empowerment. En peer fortalte:

”Det er meget lavpraktisk og svært at dokumentere, hvad jeg laver. Her hjælper personlige statements med at kunne forsvare, hvorfor jeg gør, hvad jeg gør. Det er en måde at dokumentere personlige recovery. Det gør, at når vi snakker om personen på et teammøde, hvor vi diskuterer de akutte patienter, så kan jeg tale ud fra personens personlige statement. Det giver mig et værktøj til at sidde som underuddannet og undertal og sige, hvad der skal siges.” - Peer-medarbejder

Citatet beskriver, hvordan peer-medarbejderen i dette tilfælde havde fået tilladelse til at videreformidle indholdet i det *personlige statement* til sine kollegaer på vegne af brugeren, selvom arket som udgangspunkt er brugerens eget. Det gjorde, at peer-medarbejderen oplevede at blive taget alvorligt, fordi han havde fået noget på skrift og en håndgribelig metode til at dokumentere, hvorfor han gjorde, som han gjorde i sit samarbejde med brugeren. Dette er et godt eksempel på, hvordan *personlige statements* kan være et velfungerende samarbejdsredskab ikke kun mellem peer og bruger, men også mellem peers og kollegaer, der tydeliggør, hvor peer-medarbejderen kan medbringe noget særligt og vigtigt i samarbejdet om brugeren forløb, som legitimerer, hvordan og hvorfor man fx arbejder konkret med brugernes håb og mål.

I modsætning til dette stod dog oplevelserne blandt mange af aktionens deltagende peers. Hvor nogen oplevede en øget legitimitet, oplevede andre, at det grundet strukturelle eller kulturelle omstændigheder

¹ Størstedelen af peer-medarbejderne, der deltog i aktionen, var ansat på deltid, og deres opgaver med brugerne var rammesat herefter.

var udfordrende at være bannerfører for en ny tilgang til samarbejdet med brugerne. Dette skyldtes til dels, at mange af peer-medarbejderne ikke var ansat fuldtid, og derfor ikke havde faste roller i brugernes behandlings- og støtteforløb, og dels at kollegaerne havde svært ved at forstå, hvilke kompetencer en peer reelt bidrager med. Flere havde en oplevelse af at blive set som et 'ad-on', når det var blevet tid til at arbejde med recovery udover klinisk behandling. En peer-medarbejder sagde under et interview bl.a.:

"Jeg har hørt flere kollegaer sige "patienten er ikke klar til recovery". De ser recovery som noget, der kommer efter behandling" – Peer-medarbejder

Som citatet viser, oplevede mange peers, at hovedfokus i dagligdagen stadig var på den kliniske behandling, og samtaler om håb, drømme og handlemuligheder blev prioriteret efterfølgende, hvilket også satte en særlig ramme for at benytte *personlige statements*, der netop er et ark, der skal rammesætte samtalen om de mere abstrakte dele af recovery.

Overordnet set oplevede de fleste peers i aktionen at blive mødt med udfordringerne ved at skulle implementere *personlige statements* i samarbejdet med deres kollegaer. Dog understregede de positive oplevelser, hvor *personlige statements* legitimerer peer-medarbejderens position på arbejdspladsen, at der er potentiale i at inddrage arket for at styrke samarbejdet mellem både peer, bruger og fagprofessionel.

- *Rammesætning af besværlige samtaler vs. at være endnu en medarbejder med et skema*

Ligesom *personlige statements* kunne bruges til at legitimere de mere abstrakte dele af samarbejdet med brugerne omkring håb og drømme ind i indsatserne, oplevede de deltagende peers også, at *personlige statements* kunne bruges til at rammesætte de samtaler om håb, identitet og handlemuligheder, som de i forvejen havde med brugere. En peer forklarede:

"Det er ikke altid, at folk kan fortælle, hvad de vil, og hvad der er vigtigt. Hvis jeg ikke ved, hvad vej vi skal, spørger jeg, om vi skal lave personlige statements. Når man får svaret på, hvorfor "det er vigtigt for mig at", så kommer der en masse, man kan tale om ud fra det. For så viser værdien sig og derfor også, hvem man er som menneske." – Peer-medarbejder

Ligesom det fremgår af citatet, blev *personlige statements* brugt til at igangsætte de svære samtaler og rammesætte, hvordan man kunne tale med brugeren om deres værdier, og hvem de er som menneske.

På den anden side af dette oplevede mange af peer-medarbejderne dog også, at det kunne være en forstyrrelse ind i det frirum, de ønskede at skabe med brugeren, at introducere et rammesat skema i samtalen. Fx pointerede to peers i et fokusgruppeinterview:

”At bruge personlige statements er det modsatte af at skabe frirum, fordi det er så formaliseret og meget konkret” – Peer-medarbejder

”Jeg vil ikke ses som endnu en medarbejder med et ligegyldigt skema, der skal udfyldes” – Peer-medarbejder

Som beskrevet i tidligere afsnit er det netop frirummet, der kan være en styrke i samarbejdet mellem peer og bruger, og her følte flere af peer-medarbejderne altså, at et skema positionerede dem *som ”endnu en medarbejder”* i systemet og modarbejdede den særlige rolle, de som peer, der har oplevet både at være bruger og ansat, kunne bidrage med. Flere af peer-medarbejderne fandt dog en løsning på dette ved at bruge *personlige statements* som et talepapir i starten af samarbejde, og så først efterfølgende præsenterede de muligheden for at skrive brugerens svar ned. Dette var dog kun muligt hos de peers, der havde længerevarende relationer og forløb med brugerne.

Overordnet set var oplevelsen blandt både peers og brugere, at *personlige statements* er et brugbart, lavpraktisk ark, der kan styrke brugeren i sin positive selvopfattelse både i relation til mødeforberedelse, men også generelt i sin proces mod et meningsfyldt hverdagsliv. Ligeledes har arket potentiale til at styrke peer-medarbejders rolle både i samarbejdet med brugerne og med deres fagprofessionelle kollegaer. Hvis dette potentiale skal udnyttes til fulde, kræver det dog et yderligere fokus på samarbejdet, end hvad der blev opnået under aktionslæringsforløb 2.

7. Implementering fremover: et kursus der styrker samarbejdet

Som beskrevet i tidligere afsnit blev der under aktionslæringsforløb 2 både indsamlet erfaringer med udfordringer og positive forandringer, som benyttelsen af *personlige statements* medbragte. Disse erfaringer indeholder værdifuld læring om, hvordan *personlige statements* fremover kan implementeres og benyttes til at styrke mennesker i mødet med de offentlige systemer, hvilket der er et udpræget ønske om fra begge parter side, som også er beskrevet i løbet af rapporten.

For at imødekomme dette behov skal læringen fra både aktionslæringsforløb 1 og 2 i efteråret 2022 og hele 2023 munde ud i et kursus for brugere, peers og medarbejdere i social- og behandlingspsykiatrien samt andre, der arbejder med at styrke mennesker i mødet med systemet, fx i civilsamfundsregi.

Som del af aktionslæringsforløbets afslutningsworkshop kom workshoppens deltagere, bestående af peers, fagpersoner og brugere, med bud på rammer for et sådant kursus, så det kunne benyttes ind i deres kontekst. Her blev der særligt lagt vægt på, at der var behov for en fælles forståelse for den teoretiske ramme for personlige recovery, og hvordan *personlige statements* er en lavpraktisk måde at arbejde med personlige recovery på ifm. brugerinddragelse, der som tidligere nævnt er en gennemgående faktor i recovery-orienteret rehabilitering.

Kursets formål, målgruppe og indhold

Kurset har til formål at bidrage med viden og kompetencer til at sikre det gode møde mellem medarbejdere og brugere, som styrker begge parter i samarbejdet om brugerens forløb og giver et fælles sprog, hvor borgerens styrker, håb og behov er i centrum.

Målgruppen for kurset er brugere, peers og medarbejdere, der i fællesskab får mulighed for at finde det fælles sprog i samarbejdet, som mange brugere efterlyser, og benytte *personlige statements* til at forberede brugeren inden møder og samarbejde med fagfolk.

Kurset sammensættes, så det bliver muligt for kursisterne at relatere indholdet til deres specifikke kontekst, da en gennemgående pointe på afslutningsworkshoppen var vigtigheden af at se på, hvilken praksis *personlige statements* allerede kan kobles til. Fx arbejdet med borgerens personlige mål i VUM 2.0, eller andre rammer og metoder for arbejdet i social- og behandlingspsykiatrien, der indebærer brugerinddragelse og har fokus på personcentrering. Der vil i kurset derfor løbende blive lagt vægt på refleksions- og praksisøvelser, der vil give kursisterne mulighed for at tænke personlig recovery og *personlige statements* ind i deres dagligdag.

I kurset vil der inddrages tre VR-film produceret af Peer-Partnerskabet, der giver filmenes publikum en oplevelse af, hvordan man kan udfylde *personlige statements*, samt hvordan det føles at sidde til henholdsvis et godt, konstruktivt møde og et svært, ukonstruktivt møde.

Derudover vil der i kurset blive inddraget en opdateret version af *Guide til et godt hverdagsliv*, som i samarbejde med brugere og peer-medarbejdere blev revideret i foråret 2022 som en del af projekt Peers som Recoveryguider. I den reviderede version indgår nu *personlige statements*.

Udrulning af kursus

Kurset udvikles og afprøves i første omgang i socialpsykiatrien i samarbejde med udvalgte samarbejdskommuner og peer-medarbejdere i efteråret 2022. Herefter vil det udrulles til resten af landet i 2023. Hvis man er interesseret i at høre mere om kurset, er man velkommen til at kontakte projektet. Kontaktoplysninger står til slut i rapporten.

8. Konklusion

Denne rapport lægger ud med at spørge, hvordan man sikrer, at ønsket om recovery-orienterede indsatser med brugeren i centrum lykkes med brugerinddragelse på brugerens egne præmisser, samt hvordan peer-medarbejdere konkret kan bidrage til, at dette sker.

I løbet af rapporten er der blevet redegjort for, hvilke erfaringer der under aktionslæringsforløb 2 er indsamlet med at benytte *personlige statements* som en løsning på ovenstående spørgsmål ved sammen med peer-medarbejdere at forberede brugerne på det samarbejde og de møder, de skal indgå i med offentlige velfærdssystemer. Dette er blevet gjort ud fra et tredelt formål om:

- At undersøge, hvordan peers kan introducere og vejlede brugere i at udarbejde *personlige statements* som brugerens eget mødeforberedelsesredskab, til de formål/møder brugeren finder væsentlige
- At undersøge, hvordan *personlige statements* kan introduceres til første møde mellem bruger og peer-medarbejder
- At undersøge, hvilken forskel det gør for brugere og peer-medarbejdere at arbejde med *personlige statements* som mødeforberedelsesredskab

Samlet set kan det konkluderes, at peers kan introducere og vejlede brugere i at udarbejde *personlige statements* på flere måder og på forskellige tidspunkter i brugernes forløb. *Personlige statements* fungerer både i første møde med brugeren og introduceret senere hen i brugerens forløb med peer-medarbejderen. Derudover fungerer *personlige statements* både som et skema, der skal udfyldes, og som et samtaleværktøj, der rammesætter mere abstrakte samtaler om håb, handlekraft og identitet.

Det kan ikke konkluderes, hvorvidt *personlige statements* altid kan benyttes som brugerens eget mødeforberedelsesværktøj, da arket ofte blev brugt i andre sammenhænge også. Dog er det tydeligt, at arket støtter brugeren i at beskrive sig selv positivt, sætte ord på, hvad man har brug for støtte til, og invitere andre til, hvordan de kan hjælpe. Derudover har *personlige statements* potentiale til at legitimere peer-medarbejderens rolle på arbejdspladsen, hvis de rigtige strukturelle og kulturelle forudsætninger er til stede.

Alt i alt er *personlige statements* et konkret og brugbart bud på en løsning på den udfordring, man som bruger kan møde i samarbejdet med systemer, der i højere grad end før ønsker at dele ansvaret for behandling og støtte. Det er der brug for, hvis recovery-orienteret rehabilitering og brugerinddragelse skal lykkes med at styrke den enkelte på deres vej væk fra psykiske lidelser og mod en meningsfuld hverdag.

Personlige statements-arket

Tilhører: _____

DET HER ER
DIT PAPIR.
BRUG DET
SOM DU VIL.

Sådan introducerer jeg mig selv:

Jeg er

Det er vigtigt for mig at:

Jeg vil

Jeg vil gerne have hjælp til:

Kan vi?

Så jeg kan:

Det er
mit liv
det
handler
om

TJEKLISTE

Præsenterer du dig som et menneske,
frem for fx en sygdom eller et problem?

Får du sagt, hvad der er vigtigt
for dig?

Forklarer du, hvilken forandring
du ønsker?

Inviterer du andre til at hjælpe dig
med noget, der er vigtigt for dig?

Er du klar over, hvad du selv
kan gøre?

Med inspiration fra 'power statement
worksheet' Pat Deegan

Om

Aktionen og denne rapport er gennemført i et samarbejde mellem Peer-Partnerskabet, Region Hovedstadens Psykiatri, Region Sjælland, Københavns Kommune og Peer-Netværket Danmark, som en del af projekterne *'Peers som Recoveryguider'* og *'Fra Tavs Viden til Tydelighed i Samarbejdet'*.

Projekt *'Peers som Recoveryguider'* er et 2½-årigt projekt, der er støttet af TrygFonden med 2,1 millioner kroner. Projektet er en videreførelse og -udvikling af projekt *'Fra tavs viden til tydelighed i samarbejdet'*, der drives af Peer-Netværket Danmark, og som er støttet af Sundhedsstyrelsen med 1,5 millioner kroner.

Projekt *'Peers som Recoveryguider'* skal bidrage til, at flere kommer sig, ved at udvikle ny personcentreret og recovery-orienteret praksis, hvori peer-støtte er et centralt element. Ud over at udvikle ny praksis skal projektet bidrage til implementeringen af den praksis, der udvikles, gennem et landsdækkende undervisningsforløb.

Projektet drives af Peer-Partnerskabet, der er stiftet af SIND og Det Sociale Netværk.

Se mere på www.peerpartnerskabet.dk

September 2022 © Peer-Partnerskabet og Peer-Netværket Danmark. Rettighederne til arbejdsarket tilhører Peer-Partnerskabet.

Rapporten må gengives med tydelig kildeangivelse.

Kontakt

Hvis du har spørgsmål til denne rapport eller andet i forbindelse med projekt Peers som Recoveryguider, bedes du kontakte Peer-Partnerskabet på peer@detsocialenetvaerk.dk

Anvendt litteratur

Armstrong, N.P. & J.J. Steffen (2009), *Recovery Promotion Fidelity Scale (RPFS)*

Dumont, J.M. et al. (2005), *Recovery Oriented Systems Indicators Measure (ROSI)*

Fotaki, Marianna (2011), *Towards developing new partnerships in public services: users as consumers, citizens and/or co-producers in health and social care in England and Sweden*

Leamy, M. et al. (2011), *Conceptual framework for personal recovery in mental health: systematic review and narrative synthesis*

Mancini, A.D. & M.T. Finnerty (2005), *Recovery Oriented Practices Index (ROPI)*

Peer-Partnerskabet (2021), *Kan personlige mål redde velfærdssamfundet?* Link: <https://peerpartnerskabet.dk/2021/03/kan-personlige-maal-redde-velfaerdssamfundet/>

Region Hovedstadens Psykiatri (2019), *Handleplan for udvikling og forankring af en recovery-kultur i Region Hovedstadens Psykiatri*

Socialstyrelsen (2021), *Voksenudredningsmetoden. Version 2.0. Inklusive fælles faglige begreber. Metodehåndbog*

Tak til

Den største tak skal lyde til de peer-medarbejdere og brugere, der deltog i aktionslæringsforløb 2 og delte deres erfaringer med at afprøve *personlige statements*. Uden jer kunne dette projekt og denne rapport ikke eksistere.

En stor tak skal også lyde til de deltagende peer-medarbejders ledere og kollegaer i Region Hovedstaden, Region Nordjylland, Region Syddanmark og Region Midtjylland samt kommunerne Roskilde, København, Thisted og Svendborg. Tak for at give plads og mulighed for, at jeres peer-kollegaer kunne afprøve *personlige statements* i jeres travle hverdag.

Tak til Anne Rosenquist og Lise Doktor fra Region Hovedstadens Psykiatri, Karina Stjernegaard fra Region Sjællands Psykiatri, Christina Færch og Gitte Frydensbjerg fra Københavns Kommune og Hanne Wiingaard fra Peer-Netværket Danmark for deres dedikerede deltagelse i projektets styregruppe.

Sidst men ikke mindst tak til Din Indgang og Stoppestedet i Fredericia Kommune samt Grib København i Københavns Kommune for samarbejdet om udvikling af kursus.